

Κεφάλαιο Πρώτο: επιχειρήσεις και οργανισμοί

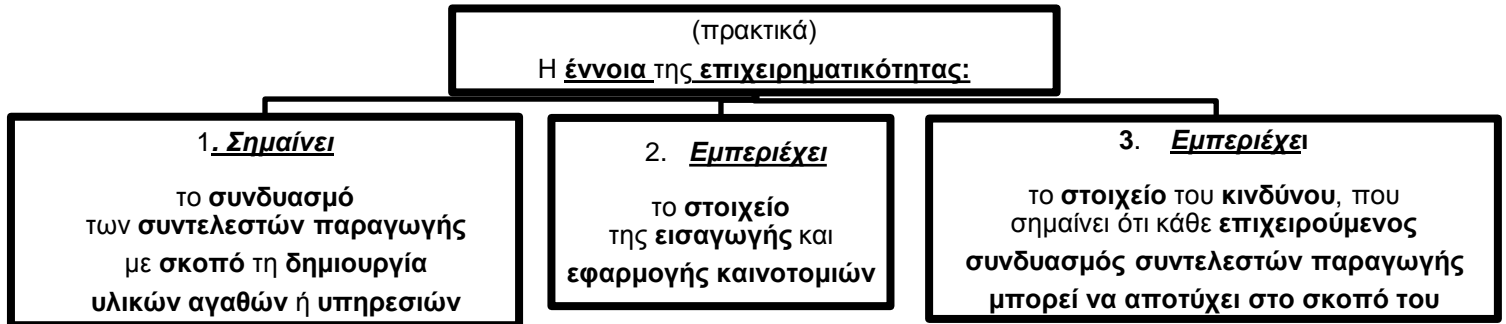
1.2. Η επιχείρηση.

1.2.1. Εισαγωγικές έννοιες.

Η επιχείρηση αποτελεί ένα στοιχείο της κοινωνίας μας, το ίδιο σημαντικό με την οικογένεια.
(Γιατί:)

1. Το μεγαλύτερο μέρος των ανθρώπων διαθέτουν το ένα τρίτο περίπου από το χρόνο τους στις επιχειρήσεις.
2. Τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που καταναλώνουμε προέρχονται από αυτές.
3. Η απασχόληση και το εισόδημα των περισσότερων ανθρώπων εξαρτάται από τις επιχειρήσεις.
4. Η εξέλιξη της οικονομίας κάθε χώρας εξαρτάται από τις επιχειρήσεις.

Η επιχείρηση αποτελεί ασφαλώς μια **κοινωνική οργάνωση**,
ξεχωρίζει όμως από αυτή, γιατί *συνδέεται*
με την έννοια του «**επιχειρείν**¹» ή της **επιχειρηματικότητας**.²

Με βάση αυτόν το γενικό εννοιολογικό προσδιορισμό, στη συνέχεια γίνεται προσπάθεια να διευκρινιστεί ακόμη περισσότερο τι είναι επιχείρηση.

1.2.1.1. Η επιχείρηση ως Παραγωγική Μονάδα – Οικονομική Οργάνωση

Η επιχείρηση αποτελεί μια **παραγωγική μονάδα - οικονομική μονάδα**, με την έννοια ότι συνδυάζει και αξιοποιεί τους **συντελεστές παραγωγής**³ (εργασία, κεφάλαιο γνώση, τεχνολογία κτλ) προκειμένου να παράγει **προϊόντα ή υπηρεσίες**, με σκοπό τη διάθεσή τους μέσω του **μηχανισμού της αγοράς**⁴ στους καταναλωτές.

Η επιχείρηση αποτελεί, δηλαδή, την οργάνωση που παράγει **πλούτο**⁵ με την έννοια των αγαθών με τα οποία ικανοποιούνται ανθρώπινες ανάγκες.

Ταυτόχρονα όμως συμμετέχει σε κάθε οικονομική δραστηριότητα, αφού προκειμένου για παράδειγμα, να παράγει, παίζει τους ρόλους

1. του **επενδυτή**,⁶
2. του **καταναλωτή**,
3. του **αποταμιευτή**,
4. του **δανειζόμενου**, κτλ.

Από την προηγούμενη περιγραφή είναι σαφές ότι η επιχείρηση αποτελεί μια κατ' εξοχήν παραγωγική μονάδα.

Είναι όμως όλες οι παραγωγικές μονάδες επιχειρήσεις;

Το δημόσιο ερευνητικό ίδρυμα, το δημόσιο λύκειο αποτελούν αναμφισβήτητα παραγωγικές μονάδες, είναι όμως επιχειρήσεις;

Η απάντηση είναι **ασφαλώς όχι**.

Σε τι λοιπόν **διαφέρουν** (το δημόσιο ερευνητικό ίδρυμα, το δημόσιο λύκειο, τα οποία είναι **παραγωγικές μονάδες**) από το ιδιωτικό νοσοκομείο ή (ιδιωτικό) σχολείο, τα οποία είναι **επιχειρήσεις**;

Δύο είναι τα κύρια **χαρακτηριστικά** που **διακρίνουν τις επιχειρήσεις** από τις υπόλοιπες **παραγωγικές μονάδες**.

1. Η επιχείρηση **παράγει προϊόντα ή υπηρεσίες τα οποία διαθέτει έναντι μιας αξίας ανταλλαγής μέσω του μηχανισμού της αγοράς**. Έτσι, η ύπαρξή της εξαρτάται από την ικανότητα να αποκτά έσοδα και κέρδη μέσω του μηχανισμού αυτού. Οι παραγωγικές μονάδες που **δεν** είναι επιχειρήσεις **δε** διαθέτουν τα προϊόντα με αυτόν τον τρόπο (έναντι μιας αξίας ανταλλαγής μέσω του μηχανισμού της αγοράς) και η επιβίωσή τους δεν εξαρτάται από αυτό.

2. (από όσα προηγήθηκαν προκύπτει ότι) η επιχείρηση **συνδέεται με την ανάληψη κινδύνου**. Αυτό σημαίνει ότι η λειτουργία μιας επιχείρησης ή μια επιχειρηματική δραστηριότητα συνδέεται, **με πιθανότητα κέρδους ή ζημίας**.

1.2.1.2. Η επιχείρηση ως Κοινωνική οργάνωση⁷.

Η επιχείρηση αποτελεί μια οργάνωση όπως έχει περιγραφεί στις προηγούμενες σελίδες.
Είναι χρήσιμο όμως εδώ να τονιστούν και τα κοινωνικά της στοιχεία.

Η επιχείρηση αποτελεί μια **κοινωνική πραγματικότητα** ή «**κοινωνική κατασκευή**» αφού αποτελείται από ανθρώπους.
Αυτό συνοπτικά σημαίνει ότι:

1. Η επιχείρηση εκφράζει ένα τρόπο συλλογικής δράσης. ⁸	2. Στο πλαίσιο αυτής αναπτύσσονται κοινωνικές σχέσεις , όπως διαπροσωπικές σχέσεις, σχέσεις αλληλεγγύης, κτλ..	3. Αποτελεί μια κοινωνική οργάνωση στην οποία υπάρχουν « συγκρούονται » και γίνονται αντικείμενο διαπραγμάτευσης διαφορετικά συμφέροντα διαφορετικών ομάδων , π.χ. εργαζόμενοι – εργοδότες. ⁹	4. Υπάρχουν σχέσεις εξουσίας , με την έννοια ότι για κάθε ζήτημα που απαιτείται απόφαση υπάρχει « νόμιμο » δικαίωμα , που προσδιορίζει ποιος ή ποιοι θα αποφασίσουν και ποιοι είναι υποχρεωμένοι να συμμορφωθούν σ' αυτήν ή να την εκτελέσουν.	5. Η επιχείρηση λειτουργεί σύμφωνα με ένα πλαίσιο τυπικών ή άτυπων κανόνων , που ρυθμίζουν ή υποχρεώνουν σε συμμόρφωση την ατομική ή ομαδική συμπεριφορά των ανθρώπων.	6. Η επιχείρηση, εκτός από προϊόντα προσφέρει απασχόληση, ικανοποίηση κοινωνικών αναγκών και πρέπει να « αισθάνεται » ¹⁰ κοινωνική ευθύνη ¹¹ απέναντι στο περιβάλλον της.

1.2.1.3. Η επιχείρηση¹² ως θεσμός.

Η επιχείρηση αποτελεί ένα θεμελιώδη θεσμό¹³, τουλάχιστον ίσης σπουδαιότητας με αυτή των υπολοίπων θεσμών, όπως, για παράδειγμα, του σχολείου ή της δικαιοσύνης.
Αποτελεί βασικό πυλώνα της κοινωνίας.

A.   1. η ανάπτυξη, 2. η ευημερία, 3. η κοινωνική δικαιοσύνη και 4. η εξέλιξη των κοινωνιών συνδέονται άμεσα με το θεσμό της επιχείρησης.
B.   Για το λόγο αυτό προσδιορίζονται σε σημαντικό βαθμό από το πλαίσιο ρυθμιστικών διατάξεων π.χ. (σύνταγμα, νόμος) κάθε κοινωνίας, 1. η ίδρυση, 2. η λειτουργία κάθε επιχείρησης, 3. οι σχέσεις μεταξύ αυτής και του περιβάλλοντός της (π.χ. εργαζόμενοι, μέτοχοι, προμηθευτές, δανειστές, πελάτες) που συνδέονται με την επιχείρηση, ακόμη και 4. ο «θάνατός» της (η διάλυσή της).
Γ.   Η επιχείρηση είναι επίσης υποχρεωμένη, 1. να διατυπώνει επισήμως τους βασικούς κανόνες που διέπουν τη φύση και τη λειτουργία της (π.χ. καταστατικό¹⁴) και 2. να διαθέτει θεσμική οργάνωση (π.χ. Γενική Συνέλευση, διοικητικό συμβούλιο, κλπ).

1.2.1.4 Η πολιτισμική Διάσταση της επιχείρησης.

Η επιχείρηση πέρα από την οικονομική, θεσμική και την κοινωνική της οργάνωση διαθέτει και αναπτύσσει τη δική της κουλτούρα.

Με τον όρο κουλτούρα¹⁵ νοείται ένα σύστημα κοινών

1. αξιών,¹⁶
  2. 'πιστεύω',
  3. εννοιών,
  4. παραδοχών,
  5. συμβόλων,
  6. εθίμων,
  7. κανόνων
- και
8. προτύπων,

που ισχύουν σε μια ομάδα ανθρώπων ή μια οργάνωση.

Η κουλτούρα είναι ένα από τα κυριότερα συστατικά της επιχείρησης, αφού προσδιορίζει σε σημαντικό βαθμό τη λειτουργία της,

Προσδιορίζει

- α) τις σχέσεις των ανθρώπων στο πλαίσιο της οργάνωσης,
- β) τις σχέσεις της οργάνωσης με το περιβάλλον της,
- γ) τις στάσεις της οργάνωσης ως προς i) τα προϊόντα, ii) τους πελάτες, iii) το περιβάλλον κτλ.

Ουσιαστικά πρόκειται για μια φιλοσοφία¹⁷, η οποία δίνει κατεύθυνση στα άτομα και τις ομάδες, συμβάλλει στη συνοχή, την αρμονία και την αποτελεσματική επικοινωνία μεταξύ αυτών στο πλαίσιο της οργάνωσης.

Π.χ. αν σε μια ομάδα ατόμων υπάρχει ως «κοινή αξία» η εμπιστοσύνη, τότε τα μέλη της στηρίζονται σε αυτήν και συμπεριφέρονται με βάση αυτήν.

1.2.1.5. Η επιχείρηση ως Σύστημα.

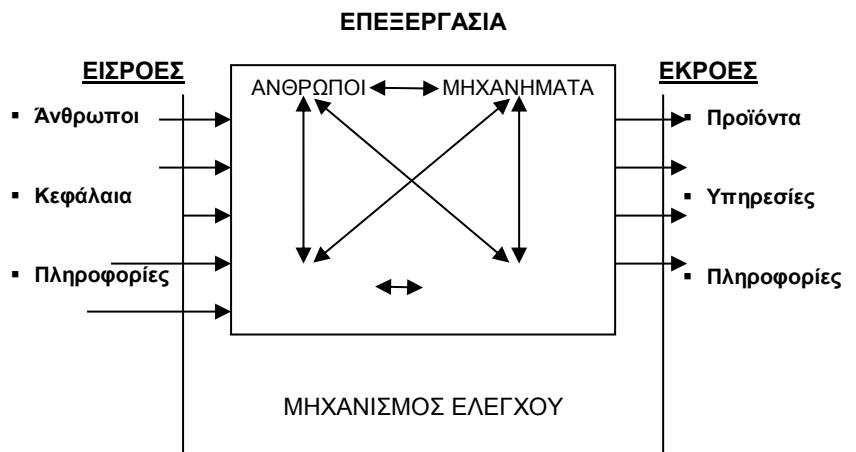
Όπως κάθε οργάνωση, έτσι και η επιχείρηση μπορεί να θεωρηθεί ως ένα σύστημα, και συνεπώς, να γίνει αντιληπτή και να μελετάται ως τέτοιο.

Διευκρινίζεται ότι

σύστημα¹⁸ είναι ένα σύνολο στοιχείων ή μερών τα οποία συνδέονται μεταξύ τους με σχέσεις αλληλεπίδρασης και αποτελούν μια ολότητα.

Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΩΣ ΣΥΣΤΗΜΑ

1. Λαμβάνει ως εισροές από το περιβάλλον ανθρώπινους, οικονομικούς, υλικούς και άλλους πόρους.
2. Επεξεργάζεται – μετασχηματίζει- μεταποιεί τους πόρους αυτούς μέσω διαφόρων λειτουργιών και μέσων.
3. Δίνει στο περιβάλλον τις εκροές (π.χ. προϊόντα, υπηρεσίες).
4. Είναι διακριτή από το περιβάλλον της, με την έννοια ότι έχει σύνορα.
5. Προσαρμόζεται στο περιβάλλον της μέσω του μηχανισμού ελέγχου-ανατροφοδότησης.

Με βάση τη συστημική¹⁹ προσέγγιση, η διοίκηση των επιχειρήσεων απαιτεί την κατανόηση και τη μελέτη

- 1) του κάθε στοιχείου – μέρους της ξεχωριστά, αλλά και
- 2) τις σχέσεις μεταξύ αυτών.

Π.χ. μελετάμε την τεχνολογία μιας επιχείρησης, αλλά και τη σχέση της με τους ανθρώπους.

Αυτό ασφαλώς συνεπάγεται και για την επιχείρηση, όπως και για κάθε άλλο οργανισμό, τη διεπιστημονική (μέσω πολλών επιστημονικών κλάδων) προσέγγιση των ζητημάτων της διοίκησης τους.

1.3. Λειτουργίες της Επιχείρησης.²⁰

1.3.1. Η αλυσίδα των Επιχειρησιακών Λειτουργιών

1. να ζήσει,
  2. να ανταποκριθεί στην αποστολή της και
  3. να πετύχει τους στόχους της,
- πρέπει να αναπτύξει δράση με συγκεκριμένες λειτουργίες.

Κάθε μια από αυτές τις λειτουργίες έχει συγκεκριμένο σκοπό και περιεχόμενο και όλες μαζί σε συνδυασμό υλοποιούν το συνολικό έργο και την αποστολή της επιχείρησης.

Οι πιο σημαντικές είναι η Παραγωγική, η Εμπορική και η Οικονομική λειτουργία.

Εκτός όμως από αυτές υπάρχουν και άλλες γιατί, μια σύγχρονη οικονομική μονάδα, για να ανταποκριθεί με επιτυχία στην αποστολή της,

δεν αρκεί μόνο να παράγει, να πουλά και να διαχειρίζεται τα οικονομικά της.

Είναι ανάγκη να οργανώσει όσο γίνεται πιο αποδοτικά τα στοιχεία

που θα της εξασφαλίσουν ανταγωνιστικότητα και βιωσιμότητα.

Η τεχνολογία που εξελίσσεται με ιλιγγιώδη ταχύτητα, αλλά και το σύγχρονο Marketing με τις καινοτόμες υποδείξεις του ανατρέπουν καθημερινά τα δεδομένα τόσο στην παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών όσο και στον τρόπο ικανοποίησης των αναγκών.

Προβάλλει έτσι επιτακτική η ανάγκη διάθεσης πόρων στην κατεύθυνση της έρευνας και της ανάπτυξης της επιχείρησης στα νέα τεχνολογικά δεδομένα και στην ανάγκη επικοινωνίας με το περιβάλλον της μέσα από ένα σύστημα δημοσίων σχέσεων υψηλού επιπέδου.

Βλέπουμε λοιπόν ότι υπάρχουν αρκετές «δευτερεύουσες» επιχειρησιακές λειτουργίες, όπως «Προμήθειες», «Έρευνα και Ανάπτυξη», οι «Δημόσιες Σχέσεις» κτλ, που μπορούν να αποκτήσουν σημασία και να συμπληρώσουν τις πιο πάνω βασικές λειτουργίες.

Ασφαλώς οι λειτουργίες αυτές μπορεί να μην αναπτύσσονται όλες και στο ίδιο επίπεδο σε κάθε επιχείρηση, λόγω της διαφορετικότητας των δραστηριοτήτων, του μεγέθους κτλ., που υπάρχει μεταξύ τους.

Π.χ., μια μικρή βιομηχανική ή μια εμπορική επιχείρηση

μπορεί να μη χρειάζεται να αναπτύξουν τη λειτουργία έρευνας και ανάπτυξης.

Η εξάρτηση μεταξύ των επιχειρησιακών λειτουργιών είναι μεγάλη και αυτή καθορίζει την καλή πορεία και τελικά την ύπαρξη της επιχείρησης.

π.χ. Υψηλές πωλήσεις σημαίνουν ανάπτυξη της εμπορικής λειτουργίας, που είναι προϋπόθεση για να αναπτυχθούν και οι άλλες δύο βασικές λειτουργίες.

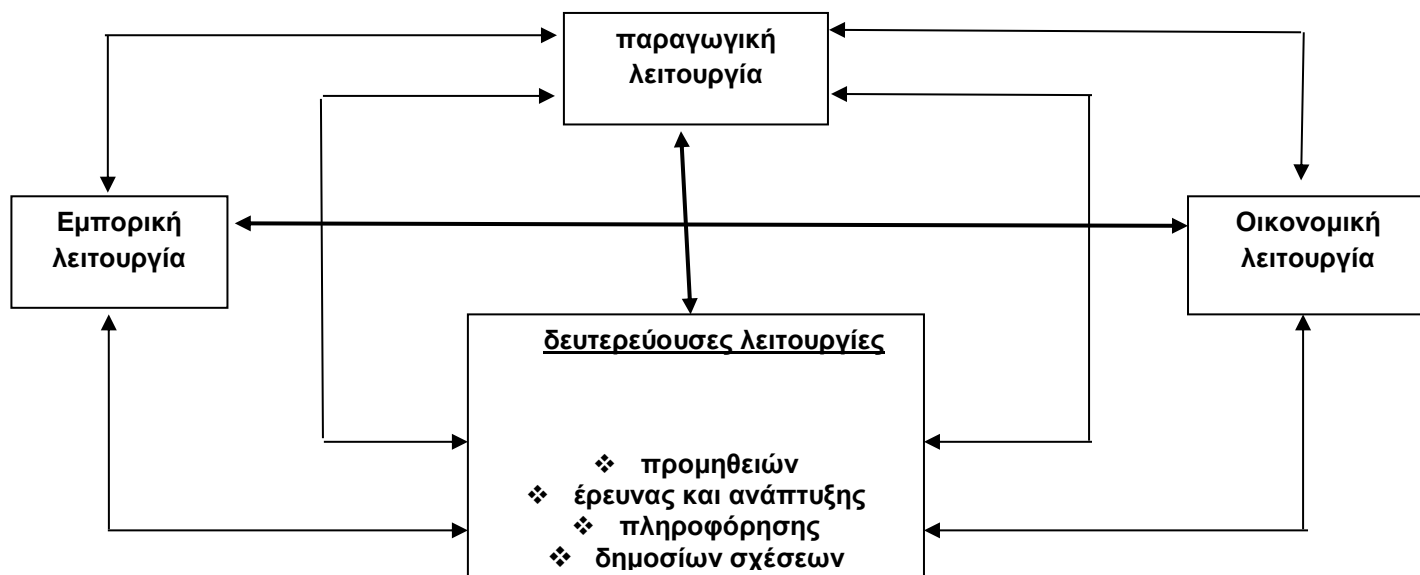
Οι διαδικασίες που προκύπτουν από τις συναλλαγές (διαχειριστικές, χρηματοοικονομικές κτλ.) δίνουν περιεχόμενο στην οικονομική λειτουργία.

Φυσικά δε θα υπήρχε τίποτα από όλα αυτά, αν αφετηρία και επίκεντρο όλων των λειτουργιών δεν ήταν το προϊόν, δηλαδή το αποτέλεσμα της παραγωγικής λειτουργίας.

Τέλος, **ο αρμονικός συνδυασμός όλων των λειτουργιών γίνεται αποτελεσματικός κάτω από το συνδετικό και καθοδηγητικό ιστό της «αόρατης» διοικητικής λειτουργίας.**

Αυτή είναι η δύναμη που συνδυάζει τους παραγωγικούς συντελεστές, σύμφωνα με τη «βασική οικονομική αρχή»²¹,

με κατεύθυνση τον αντικειμενικό σκοπό της επιχείρησης και με κυρίαρχο το ρόλο του ανθρώπινου παράγοντα.

Παραγωγική λειτουργία

Είναι η πιο βασική λειτουργία της οικονομικής μονάδας, αν σκεφτεί κανείς ότι το προϊόν²² ή η υπηρεσία που παράγεται είναι το επίκεντρο όλων των δραστηριοτήτων αλλά και ο λόγος ύπαρξής της.

Η λειτουργία της παραγωγής αποτελείται από ένα σύνολο ενεργειών οι οποίες **συνδέονται άμεσα με την παραγωγή** προϊόντων και υπηρεσιών.

Τέτοιες ενέργειες συνήθως είναι:

1. Η **επεξεργασία υλικών** ή **πληροφοριών**.
2. Η **χρήση** και η **συντήρηση** των **μέσων**²³ για την παραγωγή των προϊόντων ή των υπηρεσιών.
3. Ο **έλεγχος της ποιότητας** των παραγομένων αγαθών κλπ.

Εμπορική λειτουργία²⁴

Περιλαμβάνει όλες τις ενέργειες, οι οποίες είναι απαραίτητες, προκειμένου η επιχείρηση να **διαθέτει τα προϊόντα της ή τις υπηρεσίες της στην αγορά, ώστε να αγοράζονται από τους πελάτες-καταναλωτές**.

Οι ενέργειες αυτές συνήθως είναι:

1. Η **έρευνα των αναγκών** των καταναλωτών.
2. Ο **σχεδιασμός προϊόντων ή υπηρεσιών** που να ικανοποιούν τις ανάγκες των καταναλωτών.
3. Η **προβολή και η προώθηση** των προϊόντων ή υπηρεσιών.
4. Η **πώληση** και η **διανομή** των προϊόντων.

(Η εμπορική λειτουργία εκφράζεται κυρίως με τις σύγχρονες έννοιες του μάρκετινγκ και των πωλήσεων)

Οικονομική λειτουργία²⁵

Η λειτουργία μιας επιχείρησης έχει ως συνέπεια την απόκτηση και χρήση κεφαλαίου. Οι αγορές και οι πωλήσεις προϊόντων ή υπηρεσιών έχουν ως συνέπεια οικονομικές συναλλαγές. Συνεπώς, η επιχείρηση ή ο οργανισμός πρέπει να κάνουν συγκεκριμένες ενέργειες που αφορούν στην **πραγματοποίηση, την παρακολούθηση και καταγραφή** όλων αυτών των οικονομικών ζητημάτων και συναλλαγών.

Το περιεχόμενο αυτής της λειτουργίας είναι:

1. η εξεύρεση του κεφαλαίου που απαιτείται για την ίδρυση της οικονομικής μονάδας.
2. Η αξιοποίηση του κεφαλαίου με τις πλέον αποδοτικές επιλογές.
3. Όλες οι διαχειριστικές και λογιστικές διαδικασίες που βοηθούν στην έγκαιρη διεκπεραίωση και την καταγραφή των συναλλαγών της.
4. Η αντιμετώπιση των νομικών και φορολογικών της υποχρεώσεων *και ιδιαίτερα*
5. Η εξακρίβωση των αποτελεσμάτων της.

(Δευτερεύουσες επιχειρησιακές λειτουργίες)

Λειτουργία προμηθειών²⁶

Αφορά τις ενέργειες που πρέπει να γίνουν, ώστε να **εξασφαλίζονται τα απαραίτητα προϊόντα ή υπηρεσίες** τις οποίες μια επιχείρηση έχει ανάγκη για τη λειτουργία της και την επίτευξη των στόχων της.

Τέτοιες ενέργειες συνήθως είναι:

1. Η **οικονομικότερη προμήθεια** μηχανημάτων, πρώτων υλών και οποιονδήποτε άλλων υλικών στοιχείων (π.χ. αναλώσιμων).
2. Η **έρευνα τιμών, η αγορά** και η **αποθήκευση** των πιο πάνω απαραίτητων στοιχείων (μηχανημάτων, πρώτων υλών, αναλώσιμων, κλπ.)
3. Η συνεχής **παρακολούθηση των αποθεμάτων**, ώστε να μην τίθεται σε κίνδυνο ο προγραμματισμός της παραγωγής και γενικά ο στόχος της επιχείρησης.

Η λειτουργία των προμηθειών είναι ιδιαίτερα σημαντική, αφού εξασφαλίζει βασικούς πόρους οι οποίοι είναι απαραίτητοι για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων μιας επιχείρησης ή ενός οργανισμού.

Λειτουργία έρευνας και ανάπτυξης

Η λειτουργία αυτή έχει αντικείμενο την **ανεύρεση νέων τρόπων παραγωγής και βελτίωσης των υπαρχόντων**, με αξιοποίηση της σύγχρονης τεχνολογίας και κάθε καινοτομίας που βοηθάει στη δημιουργία νέων αγαθών και υπηρεσιών, ικανών να καλύψουν τις ανάγκες της αγοράς και να αναδείξουν νέες

π.χ. οι ενέργειες που γίνονται για το σχεδιασμό ενός νέου τύπου φρένων αυτοκινήτου είναι ενέργειες έρευνας και ανάπτυξης.

Οι ενέργειες που γίνονται για τη βελτίωση της συσκευασίας των αναψυκτικών είναι επίσης ενέργειες έρευνας και ανάπτυξης.

Η λειτουργία αυτή γίνεται όλο και περισσότερο σημαντική, αφού η ανταγωνιστικότητα και η ανάπτυξη των επιχειρήσεων εξαρτάται όλο και περισσότερο από τις καινοτομίες που αφορούν νέα προϊόντα και μεθόδους παραγωγής ή βελτιώσεις όσων υπάρχουν.

Ακόμη για τις μικρές επιχειρήσεις που δεν έχουν να επενδύσουν αρκετά κεφάλαια στην έρευνα και ανάπτυξη, η λειτουργία αυτή αναπτύσσεται σε απλές μορφές και υποστηρίζεται από δημόσιους ή ιδιωτικούς οργανισμούς, όπως από ερευνητικά κέντρα, οργανισμούς μικρομεσαίων επιχειρήσεων, το κράτος.

Λειτουργία της πληροφόρησης

Η δράση του ανθρώπου, των επιχειρήσεων και των οργανισμών συνδέεται άμεσα με την
1. την εύρεση, 2. τη δημιουργία και 3. την αξιοποίηση πληροφοριών.

Στη σημερινή πραγματικότητα, η οποία χαρακτηρίζεται από πολυπλοκότητα και συνεχείς αλλαγές η **λήψη αποφάσεων** και η **υλοποίηση** αυτών, η **συνεργασία** και ο **συντονισμός** απαιτούν αρκετές πληροφορίες.

Αυτή η αναγκαιότητα έχει κάνει τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς να αναπτύσσουν ένα οργανωμένο σύνολο ενεργειών, προκειμένου να,

1) αποκτούν, 2) αποθηκεύουν, 3) επεξεργάζονται, 4) διανέμουν και 5) υλοποιούν τις απαραίτητες πληροφορίες.

Το σύνολο αυτών των ενεργειών αποτελεί τη λειτουργία της Πληροφόρησης²⁷.

Λειτουργία δημοσίων σχέσεων

Κάθε επιχείρηση ή οργανισμός έχει την ανάγκη της ανάπτυξης καλών σχέσεων με άλλες επιχειρήσεις, οργανισμούς, άτομα ή ομάδες καθώς και την ανάγκη να προβάλλει μια «καλή εικόνα» προς αυτούς, για να κερδίσει το σεβασμό, την εκτίμηση και τις θετικές εντυπώσεις.

Αυτό ασφαλώς επιτυγχάνεται με μια σειρά από ενέργειες όπως:

1. Η **προβολή των θετικών σημείων** και της **συνολικής εικόνας** της επιχείρησης.
2. Η **οργάνωση και υλοποίηση εκδηλώσεων** και άλλων **δράσεων επικοινωνίας και επαφών**.
3. Οι **σχέσεις με τα μέσα μαζικής επικοινωνίας**.
4. Οι ενέργειες **φιλανθρωπίας**.
5. Οι **χορηγίες πολιτιστικών, επιστημονικών** ή άλλων δραστηριοτήτων.

Όλες αυτές οι ενέργειες αποτελούν τη λειτουργία των Δημοσίων Σχέσεων²⁸ μιας επιχείρησης ή οργανισμού.

1.4. Η επιχείρηση και το περιβάλλον ²⁹της

Ολόκληρο το οικονομικό σύστημα λειτουργεί με αντικειμενικό σκοπό την ικανοποίηση των ανθρωπίνων αναγκών. Αυτό το πετυχαίνει με την παραγωγή και διανομή των αγαθών που μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες των ανθρώπων.

Οποιοσδήποτε οικονομικός οργανισμός, ιδιωτικός ή δημόσιος, ακόμη και η πλέον μεμονωμένη μικρή επιχείρηση θεωρείται **υποσύστημα** αυτού του **οικονομικού συστήματος**.

Αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι κάθε επιχείρηση (ή οργανισμός) δέχεται πόρους (εισροές) από το ευρύτερο περιβάλλον (φυσικό – κοινωνικό – οικονομικό) και τους μετατρέπει σε αγαθά (εκροές), συμμετέχοντας στην προσπάθεια ικανοποίησης του αντικειμενικού σκοπού της.

Με την παραγωγή και διανομή των αγαθών η επιχείρηση ικανοποιεί τους στόχους των μελών της, που είναι όμως και κοινωνικοί στόχοι. Με αυτή την έννοια **είναι δυναμική η σχέση της επιχείρησης με το περιβάλλον της** και καθοριστική για τη συμπεριφορά της.

Οι παράγοντες που αποτελούν το περιβάλλον της επιχείρησης επιδρούν στον τρόπο λειτουργίας της, **ένας-ένας** χωριστά αλλά και σε πλήρη **αλληλεξάρτηση** ως «σύστημα περιβάλλον».

Το σημαντικότερο στοιχείο του περιβάλλοντος είναι οι «οικονομικοί παράγοντες³⁰».

Οι οικονομικοί παράγοντες είναι το βασικότερο στοιχείο του περιβάλλοντος της επιχείρησης και η επίδρασή τους έχει καθοριστική σημασία για

α. την ίδρυση, **β.** την ανάπτυξη και **γ.** την αποτελεσματικότητα της οικονομικής μονάδας.

- 1.** Οι αγορές από τις οποίες εφοδιάζεται τους παραγωγικούς πόρους όπως και
- 2.** Οι αγορές στις οποίες διαθέτει τα προϊόντα της βρίσκονται στο περιβάλλον της.
- 3.** Το ίδιο και το σύνολο των υπηρεσιών του τριτογενούς τομέα παραγωγής (τράπεζες κλπ.), που βοηθάει όλο το πρόγραμμα δράσης της επιχείρησης.

Οι **επιχειρηματίες**,
οι **προμηθευτές**,
οι **πελάτες**,
τα **διοικητικά στελέχη**,
οι **διάφορες υπηρεσίες** κτλ.,
αποτελούν ομάδες συμφερόντων, οι οποίες επιδρούν σημαντικά στον τρόπο *λειτουργίας* και *ανάπτυξης* της επιχείρησης με στόχο την *ικανοποίηση των δικών τους συμφερόντων*.

- 1.** Οι **επιχειρηματίες** επιδιώκουν υψηλά κέρδη και κοινωνική προβολή μέσα από την κερδοφόρα πορεία και την καλή φήμη της επιχείρησης.
- 2.** Οι **χρηματοδότες** επιζητούν ασφάλεια των κεφαλαίων τους και υψηλά κέρδη.
- 3.** Οι **προμηθευτές** επιζητούν καλή συνεργασία, φερέγγυες και διαρκείς συναλλαγές.
- 4.** Οι **πελάτες** επιζητούν ποιότητα, καλές τιμές και εξυπηρέτηση.
- 5.** Το **κράτος** απαιτεί την είσπραξη φόρων και εισφορών και συμμόρφωση στους νόμους.

Το περιβάλλον συνεχώς εξελίσσεται ως προς την τεχνολογία, τη νομοθεσία, τις καταναλωτικές συνήθειες κλπ. Έτσι οι επιχειρήσεις, προκειμένου να **επιβιώνουν** και να **αναπτύσσονται** πρέπει να **παρακολουθούν τις εξελίξεις** αυτές και εγκαίρως να **προσαρμόζονται**.

Όσες το κατορθώνουν μεγεθύνονται, ελαχιστοποιούν το κόστος παραγωγής και τελικά επιβιώνουν.

Οι υπόλοιπες συρρικνώνονται και λόγω του ανταγωνισμού σταματούν τη λειτουργία τους.

Το φαινόμενο αυτό οι οικονομολόγοι το αποκαλούν «**δημιουργική καταστροφή**»

1.4.1. Στοιχεία του περιβάλλοντος.

Με τον όρο «στοιχεία του περιβάλλοντος» εννοούμε τους παράγοντες αυτούς που αποτελούν συνθετικά στοιχεία τόσο του **γενικού (εξωτερικού) περιβάλλοντος** όσο και του **ειδικού (εσωτερικού) περιβάλλοντος**

γενικό (εξωτερικό) περιβάλλον

1. Οικονομικό

2. Τεχνολογικό

3. Πολιτισμικό

4. Νομικό

5. Πολιτικό

6. Κοινωνικό

Ειδικό (εσωτερικό) περιβάλλον

1. προμηθευτές υλικών ή υπηρεσιών
2. Καταναλωτές και πελάτες
3. εργαζόμενοι και η συνδικαλιστική τους ένωση
4. οι πιστωτές, οι χρηματοδότες, οι μέτοχοι
5. συνεργαζόμενες επιχειρήσεις

7. Οικολογικό

Στο **γενικό (εξωτερικό) περιβάλλον** ³¹ εντάσσονται:

Οικονομικό περιβάλλον

Περιλαμβάνει

1. τις δομές της οικονομίας,
2. τους ρυθμούς ανάπτυξης,
3. τους δείκτες τους σχετικούς με α) τον πληθωρισμό³², β) την απασχόληση³³, γ) το δημόσιο χρέος κτλ,
4. την πορεία της κεφαλαιαγοράς και των εισοδημάτων,
5. το βαθμό παρέμβασης του κράτους στην οικονομία,
6. το φορολογικό σύστημα,
7. τις διεθνείς οικονομικές σχέσεις κλπ.

Νομικό περιβάλλον

Περιλαμβάνει

- Τους νόμους σύμφωνα με τους οποίους λειτουργεί η επιχείρηση, οι συναλλαγές, οι εργασιακές σχέσεις κλπ.

Κοινωνικό περιβάλλον

Περιλαμβάνει

Την «κοινωνική οργάνωση της χώρας», μέσα στην οποία είναι ενταγμένες όλες οι κοινωνικές ομάδες, οι οποίες επιδρούν στη λειτουργία και την εξέλιξή της.

Οι επιλογές τους επηρεάζουν άμεσα τη διαδικασία παραγωγής και διανομής του προϊόντος.

Στοιχεία αυτού του παράγοντα μπορούν να θεωρηθούν ακόμη

1. τα δημογραφικά χαρακτηριστικά μιας χώρας,
2. το συνδικαλιστικό της κίνημα κλπ.

Τεχνολογικό περιβάλλον

Περιλαμβάνει

την πλέον «ορατή» επίδραση του εξωτερικού περιβάλλοντος στην επιχείρηση. Επηρεάζει ποιοτικά και ποσοτικά τη φύση και την απόδοση του εξοπλισμού της και των εργαζομένων, το είδος των προϊόντων και των υπηρεσιών.

Πολιτισμικό περιβάλλον

Περιλαμβάνει

1. τα εθνολογικά και λαογραφικά χαρακτηριστικά μιας κοινωνίας,
2. τα ήθη και τα έθιμα,
3. τις παραδόσεις,
4. τη θρησκεία,
και
5. ό,τι έχει σχέση με το σύστημα αξιών που την εκφράζει

Πολιτικό περιβάλλον

Περιλαμβάνει

Το θεσμικό πλαίσιο σύμφωνα με το οποίο λειτουργεί το κράτος π.χ. εισοδηματική πολιτική, νομισματική πολιτική κλπ., Κυβερνητικές και Πολιτικές αποφάσεις.

Οικολογικό περιβάλλον

Είναι ένας παράγοντας που αποκτά ιδιαίτερη σημασία μέρα με τη μέρα για την επιχείρηση και γενικά για τον άνθρωπο. Η επιχείρηση προκαλεί προβλήματα στο περιβάλλον με την αλόγιστη εκμετάλλευσή του και τη ρύπανσή του, όπως επίσης δέχεται τις αρνητικές επιπτώσεις από τις βλάβες που η ίδια ή άλλες αιτίες προκαλούν.

Στο

ειδικό (εσωτερικό) περιβάλλον

εντάσσονται:

1. Οι προμηθευτές υλικών ή υπηρεσιών
2. Οι καταναλωτές και οι πελάτες
3. Οι εργαζόμενοι και η συνδικαλιστική τους ένωση
4. Οι πιστωτές, οι χρηματοδότες, οι μέτοχοι
5. Οι επιχειρήσεις, που συνεργάζονται με την επιχείρηση ή την ανταγωνίζονται, Οικονομικοί Οργανισμοί και Τράπεζες με τους οποίους συναλλάσσεται και όποιο άλλο στοιχείο σχετίζεται με αυτήν και ως ένα βαθμό την επηρεάζει.

1.4.2. η κοινωνική ευθύνη της επιχείρησης.

Αν εκτιμάται σωστά η σημασία της εργασίας για τον άνθρωπο καθώς και των αγαθών που παράγονται και καλύπτουν τις ανάγκες του, τότε βγαίνει το συμπέρασμα ότι, η επιχείρηση είναι ένας πολύ σημαντικός κοινωνικός θεσμός, όπως η οικογένεια, το σχολείο κτλ.

Η ύπαρξή της και η ανάπτυξή της έχουν πολύ μεγάλη σημασία για το κοινωνικό σύνολο.

Γι' αυτό η λειτουργία της και οι αποφάσεις της δεν πρέπει να έρχονται σε αντίθεση με το συμφέρον των μελών του. Προκύπτει έτσι μια νέα διάσταση του ρόλου της επιχείρησης, αυτή της **ευθύνης της απέναντι στο κοινωνικό σύνολο**.

1. Οι **ιδιοκτήτες**, 2. τα **στελέχη** και 3. **οι εργαζόμενοι** οφείλουν να κατανοούν το **βαθμό ευθύνης της απέναντι στην κοινωνία** και να **προσαρμόζουν τη συμπεριφορά τους**.

Είναι ανάγκη λοιπόν να υπάρχει επαρκής νομοθεσία και κυρίως ένας κώδικας εθιμικών κανόνων

ή
Κώδικας επιχειρησιακής ηθικής³⁴, όπως αλλιώς ονομάζεται.

Ορισμένες ευθύνες της επιχείρησης απέναντι στο κοινωνικό σύνολο δηλ.

(Οι κοινωνικές ευθύνες της επιχείρησης)

είναι:

1. Η προσφορά αγαθών, προϊόντων και υπηρεσιών με μέριμνα για τη **διασφάλιση της υγείας και ασφάλειας** του καταναλωτή.
2. Η **τήρηση της κείμενης νομοθεσίας** και η **αποφυγή αθέμιτων ενεργειών**.
3. Η **κοινωνική και πολιτιστική συνεισφορά** προς όφελος των εργαζομένων και γενικότερα του κοινωνικού συνόλου.
4. Η **συμβολή της στην ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας**.
5. Η **συνεισφορά στην προστασία του περιβάλλοντος**.

1.5. Η αποτελεσματικότητα των επιχειρήσεων.

1.5.1. Οι στόχοι των Επιχειρήσεων (Οργανισμών).

Κάθε επιχείρηση (ή οργανισμός) έχει στόχους οι οποίοι δικαιολογούν και την ύπαρξή της.

Στόχος της επιχείρησης είναι μια επιθυμητή κατάσταση στην οποία επιθυμεί να φτάσει ή ένα αποτέλεσμα προς επίτευξη.

Οι στόχοι μπορούν να διακριθούν σε **θεσμικούς** και **λειτουργικούς**.

<u>Θεσμικοί στόχοι:</u>	<u>Λειτουργικοί στόχοι:</u>
Είναι αυτοί που <u>επίσημα</u> η επιχείρηση ή ο οργανισμός διατυπώνουν στο <u>καταστατικό</u>, με βάση το οποίο νομιμοποιείται η ύπαρξη και η λειτουργία της. Πρόκειται ουσιαστικά για <u>γενικούς και μη συγκεκριμένους</u> στόχους³⁵ ή επιδιώξεις που συνθέτουν την <u>αποστολή</u> της επιχείρησης στο πλαίσιο του περιβάλλοντός της ή της κοινωνίας. Αυτοί οι στόχοι ή η αποστολή <u>εκφράζουν</u> το <u>βασικό καθήκον της επιχείρησης απέναντι στην κοινωνία</u>, πράγμα που δικαιολογεί το δικαίωμα της δημιουργίας της. Π.χ. Η αποστολή μιας επιχείρησης συμβούλων είναι η παροχή τεχνικών συμβουλών στις βιομηχανικές επιχειρήσεις. η αποστολή ενός νοσοκομείου είναι η παροχή υπηρεσιών υγείας στους κατοίκους της περιοχής. Η αποστολή του σχολείου είναι η μόρφωση των ανθρώπων.	Εκφράζουν τα <u>συγκεκριμένα αποτελέσματα</u> τα οποία αυτή επιδιώκει να επιτύχει. Αυτοί οι στόχοι αυτοί αναφέρονται: I. <u>Στα συνολικά μεγέθη της επιχείρησης</u> όπως είναι: 1. τα κέρδη, το εισόδημα ή ο κύκλος εργασιών³⁶, 2. οι ρυθμοί αύξησης ή ανάπτυξης της, 3. η αποδοτικότητα των επενδυμένων κεφαλαίων, 4. η φήμη, 5. η δύναμη κτλ. II. <u>Στην αγορά</u> όπως είναι: 1. η κατάκτηση συγκεκριμένου μεριδίου αγοράς, 2. η δημιουργία δικτύου πωλήσεων ή διανομής, 3. η δημιουργία εμποδίων εισόδου ανταγωνιστών κλπ. III. <u>Στην παραγωγή</u> όπως είναι: 1. η παραγωγικότητα της εργασίας, 2. η ποιότητα των προϊόντων, 3. τα κόστη, κτλ. IV. <u>Στους ανθρώπους</u> όπως είναι: 1. η ικανοποίηση των εργαζομένων, 2. η απασχόληση, 3. η εκπαίδευση, 4. η ανάπτυξη, κτλ. V. <u>Στις καινοτομίες</u>, που αφορούν : 1. την ανάπτυξη νέων προϊόντων, 2. νέων μεθόδων και τεχνικών παραγωγής και διανομής, 3. νέων διοικητικών συστημάτων, κτλ.

με σκοπό την ανάπτυξη και την προσαρμογή της επιχείρησης στις εξελίξεις του περιβάλλοντος.

Οι καθηγητές R. Cyert και S. March έχουν υποστηρίξει ότι :

1. Μόνο τα **άτομα** ή οι **ομάδες ατόμων** έχουν στόχους και **όχι** οι επιχειρήσεις.

Έτσι οι γενικοί στόχοι κάθε επιχείρησης προσδιορίζονται από **επιμέρους στόχους**, **συμφέροντα** και **αξίες** των ομάδων που λειτουργούν μέσα σ' αυτή, αλλά και ομάδων που λειτουργούν στο περιβάλλον της και επιδρούν σ' αυτή.

2. Αυτό σημαίνει ότι σε κάθε επιχείρηση υπάρχουν **περισσότεροι** στόχοι που συχνά μπορεί να είναι και **αλληλοσυγκρουόμενοι**,

με την έννοια ότι η επίτευξη του ενός στόχου επιδρά αρνητικά στην επίτευξη του άλλου.

Π.χ. τέτοιοι στόχοι μπορεί να υπάρχουν μεταξύ των διαφορετικών τμημάτων μιας επιχείρησης.³⁷

3. Η **εναρμόνιση** και η **σύνθεση** τους (των στόχων), που επιδιώκει να πραγματοποιήσει η επιχείρηση, εκφράζει το **συσχετισμό δύναμης των διαφόρων ομάδων** και

επιτυγχάνεται με διαδικασίες

1. διαπραγματεύσεων, 2. συναίνεσης, 3. συμβιβασμού και 4. άσκησης εξουσίας.

Έτσι τελικά, για κάθε επιχείρηση **διαμορφώνεται** μια **ιεράρχηση στόχων**,

ανάλογα με το **συσχετισμό δύναμης** των ομάδων που ασκούν επίδραση σ' αυτή. Αναμφισβήτητα κατά τη διαδικασία διαμόρφωσης της εν λόγω ιεραρχίας λαμβάνονται υπόψη:

1. οι πιέσεις του περιβάλλοντος, 2. οι περιορισμοί, 3. οι ευκαιρίες, και 4. οι απειλές.

Με βάση αυτές τις παρατηρήσεις, καταλήγουμε στα εξής:

A

- 1) Η **ιεράρχηση** των στόχων,
  - 2) ο **αριθμός**,
  - 2) το **είδος**
- και

4) η **σπουδαιότητά** τους

διαφέρει από επιχείρηση σε επιχείρηση

B

Σε ό,τι αφορά τις κερδοσκοπικές επιχειρήσεις, τα **κέρδη**

ή καλύτερα η **αποδοτικότητα των κεφαλαίων**

σε μακροπρόθεσμη βάση αποτελεί, αν όχι τον σπουδαιότερο,

έναν από τους πιο σημαντικούς στόχους, που δεν είναι όμως ο μοναδικός

1.5.2. Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα – παραγωγικότητα.

Οι στόχοι της επιχείρησης αποτελούν τους λόγους για τη δημιουργία της, η επίτευξη όμως αυτών αποτελεί παράλληλα τον όρο για την επιβίωσή της. Συνεπώς τίθεται το ζήτημα της μέτρησης του βαθμού επίτευξης αυτών των στόχων. Σχετικά με αυτό το ζήτημα έχουν αναπτυχθεί δυο έννοιες:

A) η έννοια της αποτελεσματικότητας και B) η έννοια της αποδοτικότητας.

Η αποτελεσματικότητα είναι ο βαθμός στον οποίο η επιχείρηση πετυχαίνει τους στόχους της.

Η αποδοτικότητα αφορά κυρίως την εσωτερική λειτουργία της επιχείρησης και εκφράζει τις θυσίες (κόστη) που γίνονται για την επίτευξη ενός αποτελέσματος.

Σύμφωνα με αυτόν τον ορισμό,

Η αποδοτικότητα³⁸ μετριέται με δείκτες οι οποίοι έχουν ως αριθμητή το πραγματοποιηθέν αποτέλεσμα (εκροή) και ως παρανομαστή τα κόστη ή τις θυσίες (εισροές) που έγιναν για την πραγματοποίηση του αποτελέσματος.³⁹

Τέτοιοι δείκτες είναι: ο δείκτης της παραγωγικότητας της εργασίας, παραγωγικότητα της γης, κτλ. ο

Ασφαλώς η αποδοτικότητα οδηγεί συνήθως στην αποτελεσματικότητα, αυτό όμως δε συμβαίνει οπωσδήποτε.

Π.χ. σε μια επιχείρηση παραγωγής υφάσματος μπορεί η παραγωγικότητα να είναι πολύ υψηλή, η αποτελεσματικότητα όμως της επιχείρησης να είναι πολύ χαμηλή, γιατί δεν υπάρχει ζήτηση για το είδος του παραγομένου υφάσματος.

Παραγωγικότητα είναι η σχέση μεταξύ παραχθέντων αγαθών (προϊόντων ή υπηρεσιών) και χρησιμοποιηθέντων παραγωγικών μέσων (φύση, εργασία, κεφάλαιο).

$$\text{Παραγωγικότητα} = \frac{\text{παραχθέντα αγαθά (υπηρεσίες ή προϊόντα)}}{\text{παραγωγικά μέσα που χρησιμοποιήθηκαν}}$$

Η παραγωγικότητα μπορεί να μετρηθεί

- 1^α. σε σχέση με ένα συντελεστή (π.χ. πρώτες ύλες) ή 1^β. με περισσότερους (εργασία, πρώτες ύλες, χρηματικοί πόροι).
2. για το σύνολο ενός παραγωγικού κλάδου
3. για το σύνολο μιας χώρας

(Στο πλαίσιο μιας χώρας,

η παραγωγικότητα της εργασίας είναι η σχέση του συνόλου των παραχθέντων προϊόντων ή υπηρεσιών σε μια δεδομένη χρονική περίοδο

και του συνόλου των ανθρωποωρών εργασίας που δαπανήθηκαν για την παραγωγή τους).

Σήμερα σε εθνικό, αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο αναφερόμαστε πολύ συχνά στην παραγωγικότητα και δε θα ήταν υπερβολή ο ισχυρισμός ότι όλα τα προβλήματα της οικονομίας οφείλονται στη χαμηλή παραγωγικότητα, ιδιαίτερα της εργασίας.

Αυτό σημαίνει ότι ο συντελεστής «εργασία» έχει περισσότερα περιθώρια αύξησης της απόδοσής του κάτω από την επίδραση των συνεχών τεχνολογικών αλλαγών.

Αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας επιτυγχάνεται:

- 1) με την καλύτερη οργάνωσή της,
- 2) με τη βελτίωση του επιπέδου των εργαζομένων και βέβαια
- 3) με τα κατάλληλα κίνητρα προς τους εργαζόμενους.

ισχυρά κίνητρα είναι:

1. η καλύτερη αμοιβή,
2. το κλίμα σιγουριάς για την εργασία τους,
3. οι καλές συνθήκες εργασίας, και
4. ότι άλλο ενισχύει την ύπαρξη αξιοκρατικών και συμμετοχικών διαδικασιών, στη βάση της φιλοσοφίας ότι η παραγωγή είναι συλλογική διαδικασία.

Η επιχείρηση όμως υπάρχει, για να ικανοποιεί τα συμφέροντα όλων των ομάδων που συνδέονται μ' αυτή. Συνεπώς, τα κριτήρια μέτρησης της αποτελεσματικότητας αντιστοιχούν στην ικανοποίηση κάθε ομάδας.

ομάδες	<u>κριτήρια μέτρησης της αποτελεσματικότητας που αντιστοιχούν στην ικανοποίηση κάθε ομάδας.</u>
1. μέτοχοι →	1) η οικονομική αποδοτικότητα των κεφαλαίων, κυρίως.
2. εργαζόμενοι →	1) το επίπεδο του εισοδήματος, 2) η ικανοποίηση κοινωνικών – ψυχολογικών αναγκών, 3) οι συνθήκες εργασίας, κτλ.
3. πελάτες →	1) η ποιότητα, 2) οι τιμές, και 3) η εξυπηρέτηση.
4. κράτος →	1) η φορολογική συνέπεια , 2) ο σεβασμός των νόμων, κτλ.
5. κοινότητα →	1) η δημιουργία θέσεων απασχόλησης, 2) η προστασία του περιβάλλοντος, κτλ.

Όπως προκύπτει:

οι έννοιες της **αποδοτικότητας, της παραγωγικότητας και της αποτελεσματικότητας συνδέονται άμεσα**

1. με την **επιβίωση** και την **επιτυχία** των **επιχειρήσεων (ή οργανισμών)**

2. με τη **βασική οικονομική αρχή** , πράγμα που σημαίνει ότι
οι άνθρωποι και οι οργανώσεις επιδιώκουν

την επίτευξη του καλύτερου δυνατού αποτελέσματος με τις μικρότερες δυνατές θυσίες (κόστη)

Άσκηση:

μια επιχείρηση το Μάρτιο παρήγαγε 12.000 μονάδες προϊόντος χρησιμοποιώντας 10 εργάτες.

Τον Απρίλιο παρήγαγε 9.600 χρησιμοποιώντας με άγνωστο αριθμό εργατών.

Τον Απρίλιο η παραγωγικότητα ήταν 1.200.

Το αποτέλεσμα του Απριλίου από άποψη παραγωγικότητας ήταν καλύτερο ή χειρότερο;

Λύση

12.000 μονάδες προϊόντος

$$1) \text{ παραγωγικότητα εργασίας Μαρτίου} = \frac{12.000 \text{ μονάδες προϊόντος}}{10 \text{ εργάτες}} = 1.200 \text{ μονάδες προϊόντος ανά εργάτη}$$

2) τον Απρίλιο η επιχείρηση παρήγαγε λιγότερες μονάδες, δηλ 9.600, όμως είχε την ίδια παραγωγικότητα, δηλ. 1.200 μονάδες, αλλά λιγότερους εργάτες,

γιατί

9.600 μονάδες προϊόντος

$$\text{παραγωγικότητα εργασίας Απριλίου} = \frac{9.600 \text{ μονάδες προϊόντος}}{X} = 1.200 \text{ μονάδες προϊόντος ανά εργάτη} \Rightarrow X = 8 \text{ εργάτες}$$

Άρα, η επιχείρηση από άποψη παραγωγικότητας πέτυχε το ίδιο αποτέλεσμα(1.200) μονάδες και τον Μάρτιο και τον Απρίλιο, αλλά τον Απρίλιο χρησιμοποίησε λιγότερους εργάτες.

Θα είχε το ίδιο αποτέλεσμα και ως προς τον όγκο παραγωγής, αν χρησιμοποιούσε 2 εργάτες ακόμη.

Δηλαδή:

Απρίλιος		Μάρτιος	
8	• 1.200 =	9600	10 • 1.200 = 12.000
+ 2	• 1.200 =	2.400	
10		12.00	

Αν όμως πετύχαινε την παραγωγή Απριλίου με τους ίδιους εργάτες (10) τότε θα είχε χειρότερη παραγωγικότητα. Δηλ. 9.600 /10 = 960

Οικονομική αποδοτικότητα είναι η σχέση του οικονομικού αποτελέσματος (καθαρό κέρδος ή ζημία) προς το χρησιμοποιηθέν κεφάλαιο.

$$\text{Οικονομική αποδοτικότητα} = \frac{\text{Καθαρό κέρδος ή ζημία}}{\text{Χρησιμοποιηθέντα κεφάλαια}} \quad 40$$

★ Στην ελληνική γλώσσα ο όρος **αποδοτικότητα** χρησιμοποιείται συνήθως με την έννοια της **οικονομικής αποδοτικότητας**.

Η αποδοτικότητα μετρά αξίες ή χρηματικά μεγέθη

Η παραγωγικότητα μετρά ποσότητες.

Η έννοια της αποτελεσματικότητας είναι ευρύτερη, γιατί εμπεριέχει την έννοια της παραγωγικότητας. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η αποτελεσματικότητα εκφράζει τον παλμό επίτευξης των στόχων μιας επιχείρησης. Έτσι, μια επιχείρηση είναι αποτελεσματική, όταν πετυχαίνει τους στόχους της.

Παραγωγικότητα – Ανταγωνιστικότητα.

Μια επιχείρηση, για να επιβιώσει και να αναπτυχθεί, πρέπει ασφαλώς να είναι ανταγωνιστική. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες της να προτιμώνται από τους καταναλωτές έναντι άλλων ανταγωνιστικών.

Για να συμβεί αυτό, πρέπει η επιχείρηση να προσφέρει προϊόντα ή υπηρεσίες, των οποίων ο **συνδυασμός ποιότητας και τιμής** να είναι **καλύτερος** από αυτόν που προσφέρουν οι **ανταγωνιστές** της ή να **φαίνεται καλύτερος**, λόγω **διαφήμισης, επωνυμίας κτλ.**

Συνεπώς, η έννοια της **ανταγωνιστικότητας** εκφράζει αυτή τη **δυνατότητα της επιχείρησης**, δηλαδή **ανταγωνιστικότητα είναι η δυνατότητα της επιχείρησης να προσφέρει καλύτερη ποιότητα και τιμή από τους ανταγωνιστές της.**

Εδώ γίνεται βέβαια εμφανές πως συνδέεται η παραγωγικότητα σ' ένα βαθμό με την ανταγωνιστικότητα.

Σύνδεση της παραγωγικότητας με την ανταγωνιστικότητα.

Αν μια επιχείρηση έχει **υψηλή παραγωγικότητα** αυτό σημαίνει ότι θα έχει:

1. **χαμηλό κόστος** που θα της επιτρέπει να προσφέρει προϊόντα ή υπηρεσίες σε **χαμηλότερες τιμές.**
2. θα έχει περιθώριο να **δαπανήσει χρήματα** για την **ποιότητα** και τη **διαφήμιση**, ώστε να κάνει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες της περισσότερο **ανταγωνιστικά.**

Επιχείρηση

είναι παραγωγική - οικονομική μονάδα, με την έννοια ότι συνδυάζει και αξιοποιεί τους συντελεστές παραγωγής (εργασία, κεφάλαιο, τεχνολογία κ.λ.π.), προκειμένου να παράγει προϊόντα ή υπηρεσίες με σκοπό τη διάθεσή τους μέσω του μηχανισμού της αγοράς στους καταναλωτές.
Π.χ. ιδιωτικό σχολείο

Παραγωγική μονάδα

είναι μια κοινωνική οργάνωση που συνδυάζει τους συντελεστές παραγωγής με σκοπό την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών.
Π.χ. δημόσιο σχολείο, ιδιωτικό σχολείο

Κοινωνική οργάνωση

είναι ένα σύνολο ανθρώπων που έχουν κοινούς στόχους και με διαδικασίες, συστήματα, μεθόδους και πόρους προσπαθούν να τους πετύχουν μέσα σε συγκεκριμένη χρονική διάρκεια.
Π.χ. σύλλογος νονέων, δημόσιο σχολείο, ιδιωτικό σχολείο

Σύστημα

είναι ένα σύνολο στοιχείων ή μερών τα οποία συνδέονται μεταξύ τους με σχέσεις αλληλεπίδρασης και αποτελούν μια ολότητα.
(οτιδήποτε μπορεί να θεωρηθεί ως σύστημα).
Π.χ. γραφείο, σύλλογος γονέων, δημόσιο σχολείο, ιδιωτικό σχολείο

¹ **Επιχειρείν:**, από το ρήμα επιχειρώ: προσπαθώ να επιτύχω κάτι.
Από το λεξικό του Γ. Μπαμπινιώτη, Κέντρο Λεξικολογίας ΕΠΕ, Αθήνα 2006.

³ **Συντελεστές παραγωγής:** ονομάζουμε τα στοιχεία που συντελούν στην παραγωγική διαδικασία.
Τους ταξινομούμε σε τρεις κατηγορίες:

α. **εργασία:** την καταβολή ανθρώπινης προσπάθειας, σωματικής και πνευματικής, για την παραγωγή κάποιου προϊόντος,
β. **έδαφος:** περιλαμβάνει τη γεωγραφική έκταση, επιφάνεια, υπέδαφος, λίμνες, ποτάμια, θάλασσες καθώς και τις ιδιότητες του εδάφους που είναι χρήσιμες στην παραγωγική διαδικασία.

γ. **κεφάλαιο:** όλα τα προϊόντα που χρησιμοποιούνται στην παραγωγική διαδικασία για την παραγωγή άλλων προϊόντων.

δ. Πολλοί οικονομολόγοι υποστηρίζουν ότι υπάρχει και ένας τέταρτος συντελεστής παραγωγής η **επιχειρηματικότητα** και εννοούν την ικανότητα που έχουν ορισμένοι άνθρωποι να διαβλέπουν κέρδος σε διάφορες οικονομικές δραστηριότητες και αναλαμβάνουν να συνδυάσουν τους άλλους τρεις συντελεστές, για να γίνει η παραγωγή.

Αρχές Οικονομικής Θεωρίας, Γ' Λυκείου, ΟΕΔΒ, Αθήνα 2008, Σελ. 16.

⁴ **Αγορά:** Η έννοια της αγοράς δεν περιορίζεται σε ένα γεωγραφικό χώρο, αλλά περιλαμβάνει όλα εκείνα τα μέσα με τα οποία μπορεί να πραγματοποιηθεί μια αγοραπωλησία και όλους τους σχετικούς χώρους.
Αρχές Οικονομικής Θεωρίας, Γ' Λυκείου, ΟΕΔΒ, Αθήνα 2008, Σελ. 12.

Δηλ. μια αγοραπωλησία μπορεί να γίνει και με ένα τηλεφώνημα, στο γραφείο ενός συμβολαιογράφου, μέσω διαδικτύου, κλπ

⁵ **πλούτος** : (πολλά αγαθά όχι πολλά χρήματα),

⁶ **επένδυση** : α) δημιουργία νέων κεφαλαιουχικών αγαθών,
β) διάθεση χρημάτων για τη δημιουργία, την ανάπτυξη ή την επέκταση επιχειρήσεων.

⁷ **κοινωνική οργάνωση:** είναι μια ομάδα ανθρώπων που με συγκεκριμένες διαδικασίες, συστήματα, μεθόδους και πόρους προσπαθούν να πετύχουν συγκεκριμένους στόχους.

Δεν πρόκειται για τυχαία σύνολα ανθρώπων
(π.χ. άνθρωποι που περιμένουν στη στάση, ή παρακολουθούν ένα θεατρικό έργο).

⁸ **δηλαδή** ορισμένα άτομα επιδιώκουν από κοινού την εκπλήρωση συγκεκριμένων σκοπών.

⁹ π.χ. **μισθολογικές διεκδικήσεις** των εργαζομένων. Η διαπραγμάτευση γίνεται ώστε το επίπεδο των αυξήσεων να ικανοποιεί και τις δύο πλευρές (εργαζόμενους – εργοδότες).

¹⁰ **αισθάνεται:** οι επιχειρήσεις είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, δηλαδή έχουν τη δική τους οντότητα – προσωπικότητα.

¹¹ **εταιρική κοινωνική ευθύνη:** είναι στην ουσία μια έννοια με την οποία οι εταιρείες οικειοθελώς αποφασίζουν να συμβάλλουν για μια καλύτερη κοινωνία και ένα καθαρότερο περιβάλλον. Είναι ένα κοινωνικό ζητούμενο που θα οδηγήσει τις ευαισθητοποιημένες επιχειρήσεις σε περισσότερα κέρδη και ανάπτυξη.

Οι εταιρείες κρίνονται πλέον όχι μόνο με βάση οικονομικά αποτελέσματα ή την ποιότητα των προϊόντων και των υπηρεσιών που προσφέρουν, αλλά με βάση και περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια. Σταδιακά παγκοσμίως αυξάνονται οι απαιτήσεις αλλά και το ενδιαφέρον των καταναλωτών για την κοινωνική δράση και την περιβαλλοντική επιβάρυνση των επιχειρήσεων και σε πολλές περιπτώσεις η ειλικρίνεια των προθέσεων τους αμφισβητείται, αφού οι πολίτες θεωρούν ότι οι δράσεις αυτές γίνονται χάριν της διαφήμισης. Για το λόγο αυτό η Ευρωπαϊκή Ένωση και το κάθε κράτος χωριστά προωθεί το θεσμό της Ε.Κ.Ε. (Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη) με νομοθετικά πλαίσια αλλά με συνεχή ενημέρωση στις εταιρείες και στα ενδιαφερόμενα μέρη (υπαλλήλους, μετόχους, επενδυτές, καταναλωτές), ώστε να αντιληφθούν την ανάγκη της αλλαγής φιλοσοφίας των επιχειρήσεων και της κοινωνικής προσφοράς.

Της Βας. Γραμματικογιάννη, στην εφημερίδα Athens Voice 4-10 Ιουνίου 2009

Π.χ. Green Banking, (αφορά μεγάλη ελληνική τράπεζα)

Τι είναι το GREENbanking4Life: είναι ένα πρωτοπόρο πρόγραμμα που εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο του Life Environment και υλοποιείται από την Τράπεζα XXXXXX σε συνεργασία με την περιβαλλοντική οργάνωση Οικολογική Εταιρία Ανακύκλωσης.

Σκοπός του GREENbanking4Life: να διαχειριστεί και να μειώσει τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της Τράπεζας XXXXXX. Να διαδώσει την τεχνογνωσία του προγράμματος στις θυγατρικές εταιρείες, στους πελάτες και στο ευρύτερο κοινό.

Τα κέρδη του GREENbanking4Life: Μείωση εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

Ανακύκλωση χαρτιών, μελανιών, πλαστικών, ηλεκτρονικών υπολογιστών κλπ.

Εξοικονόμηση νερού σε περιοχές του δικτύου των καταστημάτων με προβλήματα λειψυδρίας.

Προμήθεια φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων (ανακυκλωμένο χαρτί, μη τοξικά καθαριστικά προϊόντα κλπ.). Ανάπτυξη «πράσινων» αγορών στην Ελλάδα και δημιουργία τραπεζικών προϊόντων που ενισχύουν επενδύσεις φιλικές προς το περιβάλλον.

Εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση ανθρώπινου δυναμικού.

¹² Η επιχείρηση είναι πολύ σημαντικός κοινωνικός θεσμός γιατί πρέπει να παράγει αγαθά και υπηρεσίες που έχει ανάγκη το κοινωνικό σύνολο.

¹³ **Θεσμός:** (ο)

1. Πρότυπο ή κανόνες ατομικής ή συλλογικής συμπεριφοράς και δράσεως που έχει καθιερωθεί με τη συνεχή και ομοιόμορφη επανάληψη και εκ παραδόσεως ή από κοινή συμφωνία επιδιώκει σημαντικούς κοινωνικούς σκοπούς: οικονομικούς, κοινωνικούς, πολιτικούς, θρησκευτικούς.

2. Οποιοδήποτε στοιχείο έχει θεμελιώδη ρόλο στις λειτουργίες και τις δραστηριότητες του κοινωνικού συνόλου και χαρακτηρίζει τη δομή μιας κοινωνίας, όπως ο θεσμός της οικογένειας, του σχολείου, της θρησκείας κτλ.

3. (ειδικότερα) οποιοδήποτε θεμελιώδες στοιχείο (νόμος, οργανισμός, αξίωμα) της πολιτειακής οργάνωσης (π.χ. το Σύνταγμα, τα δικαστήρια, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κτλ)

4. Οποιαδήποτε οργανωμένη δραστηριότητα έχει καθιερωθεί και έχει αποκτήσει κύρος, μέσω της επανάληψης: π.χ. το ετήσιο διεθνές θεατρικό φεστιβάλ έχει γίνει θεσμός για την πόλη μας.

Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, Γ. Μπαμπινιώτης, εκδ. Κέντρο Λεξικολογίας.

¹⁴ **Καταστατικό:** είναι ένα έγγραφο σύστασης και ίδρυσης εταιρειών. Καθορίζει το σκοπό σύστασης της εταιρείας, την έδρα της, τα εταιρικά της μερίδια, τη χρονική της διάρκεια, κλπ.

Το **καταστατικό** της Α.Ε. αποτελεί τη βασική της «ταυτότητα» και γίνεται αυστηρώς έλεγχος στο περιεχόμενο του από το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας που είναι κατά το νόμο 2190/1920 περί Α.Ε. η προϊστάμενη αρχή των εταιρειών.

Έτσι στο καταστατικό της Α.Ε. πρέπει σαφώς και αναλυτικώς να αναφέρονται:

1. το αντικείμενο δραστηριότητας της εταιρείας.

2. Η έδρα της.

3. Η διάρκεια λειτουργίας της.

4. Το κεφάλαιο και οι τύποι μετοχών που το απαρτίζουν (ανώνυμες, ονομαστικές, προνομιούχες, μετά ή άνευ ψήφου, ιδρυτικές κλπ.).

5. Το Διοικητικό Συμβούλιο, οι αρμοδιότητές του, η διάρκειά του και τα αρχικά του μέλη.

6. Οι αρχικοί μέτοχοι και ιδρυτές της εταιρείας.

7. Οι αρμοδιότητες της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων.

8. Η σύνταξη του Ισολογισμού, του Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσης και η διανομή των κερδών.

9. Οι ελεγκτές της εταιρείας.

10. Η διάλυση της εταιρείας και οι όροι διανομής της περιουσίας της.

11. κάθε άλλη διευκρίνιση σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας και διαχείρισής της.

Από το βιβλίο Εισαγωγή στη Διοίκηση Επιχειρήσεων των Δ. Μπουραντά – Ν. Παπαλεξανδρή, εκδ. Μπένου

Καταστατικό Ανώνυμης Εταιρείας

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Α΄

ΣΥΣΤΑΣΗ - ΕΠΩΝΥΜΙΑ – ΕΔΡΑ - ΣΚΟΠΟΣ - ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Ά ρ θ ρ ο 1

Σύσταση - Επωνυμία

Συνιστάται Ανώνυμη Εταιρεία με την επωνυμία «.....»¹ και δ.τ. «.....».

Σε περίπτωση συναλλαγής της εταιρίας με πρόσωπα της αλλοδαπής, η επωνυμία της μπορεί να αποδίδεται σε πιστή μετάφραση ή με λατινικά στοιχεία.²

Ά ρ θ ρ ο 2

Έδρα

Έδρα της εταιρίας ορίζεται ο Δήμος .....

Με απόφαση του Διοικητικού της Συμβουλίου η εταιρεία δύναται να ιδρύει υποκαταστήματα, γραφεία ή πρακτορεία οπουδήποτε στην Ελλάδα ή το εξωτερικό.

Ά ρ θ ρ ο 3

Σκοπός

1. Σκοπός της εταιρείας είναι:

α) .....

β) .....

2. Για την επίτευξη του σκοπού της η εταιρία μπορεί:

α) Να συμμετέχει σε οποιαδήποτε επιχείρηση με όμοιο ή παρεμφερή σκοπό, οποιουδήποτε εταιρικού τύπου.⁴

β) Να συνεργάζεται με οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο με οποιοδήποτε τρόπο.

γ) Να αντιπροσωπεύει οποιαδήποτε επιχείρηση ημεδαπή ή αλλοδαπή με όμοιο ή παρεμφερή σκοπό.⁵

Ά ρ θ ρ ο 4

Διάρκεια

Η διάρκεια της εταιρίας ορίζεται σε ..... χρόνια και αρχίζει από την καταχώριση, στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών από την αρμόδια εποπτεύουσα αρχή, της διοικητικής απόφασης, για τη χορήγηση αδείας σύστασης της παρούσης εταιρίας και την έγκριση του παρόντος Καταστατικού.⁷

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Β΄

ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ - ΜΕΤΟΧΕΣ

Ά ρ θ ρ ο 5

Μετοχικό Κεφάλαιο

1. Το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας ορίζεται σε ..... δραχμές,⁸ είναι καταβεβλημένο ολοσχερώς⁹ σύμφωνα με το άρθρο 35 του παρόντος και κατανέμεται σε ..... μετοχές ονομαστικής αξίας δραχμών ..... η κάθε μια.

2. α) Κατά τη διάρκεια της πρώτης πενταετίας από τη σύσταση της εταιρίας, το Διοικητικό Συμβούλιο έχει το δικαίωμα με απόφασή του που λαμβάνεται με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) τουλάχιστον του συνόλου των μελών του:

αα) να αυξάνει το μετοχικό κεφάλαιο μερικά ή ολικά με την έκδοση νέων μετοχών, για ποσό που δεν μπορεί να υπερβεί το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο,¹⁰

αβ) να εκδίδει ομολογιακό δάνειο με την έκδοση ομολογιών μετατρέψιμων σε μετοχές, για ποσό που δεν μπορεί να υπερβεί το μισό του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 3α του Ν. 2190/1920, όπως ισχύει.

β) Οι πιο πάνω εξουσίες μπορούν να εκχωρούνται στο Διοικητικό Συμβούλιο και με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, η οποία υπόκειται στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 7β του Ν. 2190/1920, όπως ισχύει. Στην περίπτωση αυτή, το μεν μετοχικό κεφάλαιο μπορεί να αυξάνεται μέχρι το ποσό του κεφαλαίου που είναι καταβεβλημένο κατά την ημερομηνία που χορηγήθηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο η εν λόγω εξουσία, το δε ύψος του ομολογιακού δανείου, δεν μπορεί να υπερβαίνει το μισό του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου κατά την ίδια ημερομηνία.

γ) Οι πιο πάνω εξουσίες του Διοικητικού Συμβουλίου μπορούν να ανανεώνονται από τη Γενική Συνέλευση για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει την πενταετία για κάθε ανανέωση και η ισχύς τους αρχίζει μετά τη λήξη της κάθε πενταετίας.

Η απόφαση αυτή της γενικής συνέλευσης υπόκειται στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 7β του Ν. 2190/1920, όπως ισχύει.

3. Κατά τη διάρκεια της πρώτης πενταετίας από τη σύσταση της εταιρίας, η Γενική Συνέλευση έχει το δικαίωμα με απόφασή της, που λαμβάνεται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 29 παρ. 1 και 2 και 31 παρ. 1 του Ν. 2190/1920, να αυξάνει το μετοχικό κεφάλαιο μερικά ή ολικά με την έκδοση νέων μετοχών, συνολικά μέχρι το πενταπλάσιο του αρχικού μετοχικού κεφαλαίου.¹¹

4. Κατ' εξαίρεση των διατάξεων των δύο προηγούμενων παραγράφων, εάν τα αποθεματικά της εταιρίας υπερβαίνουν το ένα τέταρτο (1/4) του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, τότε απαιτείται πάντοτε απόφαση της Γενικής Συνέλευσης που λαμβάνεται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 29 παρ. 3 και 4 και 31 παρ. 2 του Κ.Ν. 2190/1920 όπως ισχύει και τροποποίηση του παρόντος άρθρου.

5. Οι αυξήσεις του κεφαλαίου που αποφασίζονται σύμφωνα με τις παρ. 2 και 3 του άρθρου αυτού δεν αποτελούν τροποποίηση του Καταστατικού.¹²

6. Η απόφαση του αρμόδιου οργάνου της εταιρίας για αύξηση μετοχικού κεφαλαίου ή έκδοση ομολογιακού δανείου πρέπει να αναφέρει τουλάχιστον το ποσό της αύξησης του κεφαλαίου ή το ύψος του ομολογιακού δανείου, τον τρόπο κάλυψής τους, τον αριθμό και το είδος των μετοχών ή των ομολογιών που θα εκδοθούν, την ονομαστική αξία και την τιμή διάθεσης αυτών και την προθεσμία κάλυψης.

7. Η καταβολή των μετρητών για την κάλυψη του αρχικού μετοχικού κεφαλαίου, ή τυχόν αυξήσεων αυτού, καθώς και οι καταθέσεις μετόχων με προορισμό τη μελλοντική αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, θα πραγματοποιείται υποχρεωτικά με κατάθεση σε ειδικό λογαριασμό επ' ονόματι της εταιρίας που θα τηρείται σε οποιαδήποτε Τράπεζα που λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα.

¹⁵ **κουλτούρα:** 1.το σύνολο της πνευματικής παράδοσης και δημιουργίας ενός λαού.
2. η πνευματική καλλιέργεια ενός ατόμου.

Μικρό Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, του Γ. Μπαμπινιώτη, Κέντρο Λεξικολογίας

Η **εταιρική κουλτούρα** εκφράζεται ακόμη και στο πως ντύνονται οι άνθρωποι, στο πως είναι διαμορφωμένα τα γραφεία, στο πόσο καθαρές είναι οι τουαλέτες, στο ποιοι μπαίνουν πρώτα στο ασανσέρ.

Από το βιβλίο του Δημήτρη Μπουραντά «Ηγεσία, ο δρόμος της διαρκούς επιτυχίας», εκδόσεις ΚΡΙΤΙΚΗ

¹⁶ Σύμφωνα με το Oxford Dictionary, «αξία» είναι ένα πιστεύω για το τι είναι σωστό ή λάθος και για το τι είναι σημαντικό στη ζωή μας ή έχει αξία για εμάς. Πρόκειται, ουσιαστικά, για τα πιστεύω μας, για το πώς πρέπει ή επιθυμούμε ή προτιμούμε να είναι τα πράγματα, οι καταστάσεις, οι συμπεριφορές, οι σχέσεις, ο εαυτός μας, οι άνθρωποι, η κοινωνία, το περιβάλλον και οτιδήποτε έχει σχέση με τον εαυτό μας, τη ζωή μας, τον κόσμο και το περιβάλλον μας..... Οι αξίες έχουν άμεση σχέση με τις αρετές, όπως η σωφροσύνη, η δικαιοσύνη, η ανδρεία και η σοφία του Πλάτωνα, η ηθική του Αριστοτέλη και οι αντίστοιχες άλλων πολιτισμών

Από το βιβλίο του Δημήτρη Μπουραντά «Επί σκηνής χωρίς πρόβα», Εκδόσεις Πατάκη .

¹⁷ Όπως κάθε άνθρωπος έχει τη δική του κουλτούρα,

δηλαδή, μια συγκεκριμένη φιλοσοφία ή πιο σωστά τη δική του « στάση ζωής»,

έτσι και κάθε επιχείρηση ως ξεχωριστή νομική προσωπικότητα – οντότητα έχει τη δική της κουλτούρα.

Η κουλτούρα της επιχείρησης ουσιαστικά είναι

ο τρόπος με τον οποίο η επιχείρηση πιστεύει ότι θα φτάσει τους στόχους της, το μέσο που θα την οδηγήσει στην επιτυχία.

Π.χ. 1. βασικές αρχές της (μεγάλη εταιρεία κατασκευής και πώλησης αυτοκινήτων) είναι η εθελοντική, προληπτική δράση σε συνεργασία με την κοινωνία και η ανάπτυξη οικολογικών τεχνολογιών που επιτρέπουν την αρμονική συνύπαρξη του αυτοκινήτου με το περιβάλλον.

Εφημερίδα «Τα Νέα», Ανοικτό MBA, , 22/9/2008

Π.χ. 2. «Μεγάλη εταιρεία παραγωγής τσιμέντου» : εκατό χρόνια κοινωνικής ευθύνης, Ο σεβασμός στον άνθρωπο στο επίκεντρο των εκδηλώσεων για έναν

αιώνα ζωής της επιχείρησης που αναπτύχθηκε σε τρεις ηπείρους.

- Έτος 1912: στους στρατευμένους υπαλλήλους της η εταιρεία εξακολουθεί να καταβάλει πλήρη τη μισθοδοσία τους και στις άπορες οικογένειες χορηγούνται επιπλέον οικονομικά βοηθήματα
- Έτος 1917: αν και η κατανάλωση τσιμέντου της εταιρείας έχει μειωθεί, το προσωπικό διατηρείται στο σύνολό του. Συγχρόνως η εταιρεία χορηγεί αυξήσεις και ειδικά επιδόματα.
- Έτος 1922: η εταιρεία ασφαρίζει το προσωπικό της για εργατικά ατυχήματα.

Οι ημερομηνίες σταθμοί για την ανθρωποκεντρική πολιτική του «XXXXXXX» είναι πολλές... Και σημειώνουν την πρωτοπορία του στη φροντίδα για το περιβάλλον, στην κοινωνική ευθύνη και συμμετοχή, στη διαρκή εκπαίδευση και στην υγιεινή και ασφάλεια.

Εφημερίδα «Η Καθημερινή», 20/10/2002

¹⁸ Ως σύστημα μπορούν να θεωρηθούν και να μελετηθούν τα πάντα. Μια καρφίτσα, ο άνθρωπος, έως και το σύμπαν.

¹⁹ Η συστημική προσέγγιση αποτελεί ένα τρόπο σκέψης ή οπτική γωνία και μέθοδο μελέτης φαινομένων και οργανισμών. Αυτή στηρίζεται στις αρχές της γενικής θεωρίας συστημάτων που αναπτύχθηκε κατά τη δεκαετία του 1950 από το βιολόγο Bertalanffy, τον οικονομολόγο Boulding, το βιομαθηματικό Rapoport, και το φυσικό Gerard. Η βασική λογική και επιδίωξη συγχρόνως της γενικής θεωρίας συστημάτων συνίσταται στην ύπαρξη ενός γενικού πλαισίου αρχών το οποίο θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη μελέτη και έρευνα όλων των φαινομένων. Έτσι θα μπορούσε να αναπτυχθεί η συνεργασία των διαφόρων περιχαρακωμένων επιστημονικών κλάδων και να επιτευχθεί η διεπιστημονική προσέγγιση.

Οι βασικές σκέψεις που συνιστούν τη γενική θεωρία συστημάτων είναι:

- Ο γνωστός κόσμος, τα φαινόμενα και οργανισμοί είναι ολόκληροι αποτελούμενοι από μέρη τα οποία βρίσκονται σε δυναμική αλληλεπίδραση και αλληλεξάρτηση μεταξύ τους.
- Υπάρχουν γενικές αρχές που έχουν διεπιστημονική ισχύ με την έννοια ότι βοηθούν στη μελέτη των διαφορετικών διαστάσεων, βιολογικών, τεχνικών, κοινωνικών, οικονομικών κλπ. φαινομένων. Οι διάφοροι επιστημονικοί κλάδοι αναλύουν ή διαιρούν τα φαινόμενα και μελετούν μόνο μέρη αυτών πράγμα που συγχρόνως απαιτεί τη σύνδεσή τους ώστε να επιτυγχάνεται η ολοκλήρωση και η συνολική θεώρηση αυτών ως ολόκληρες.....

.....Πιο πρακτικά, η συστημική προσέγγιση, επιτρέπει «να βλέπουμε το δέντρο και ταυτόχρονα το δάσος».

Από το βιβλίο «MANAGEMENT» του Δημήτρη Μπουραντά, Εκδόσεις. Μπένου, Αθήνα 2002.

²⁰ **Επιχειρησιακή λειτουργία:** είναι ένα σύνολο συντονισμένων ενεργειών, που γίνονται για την επίτευξη ορισμένου σκοπού. (δηλαδή, τις ενέργειες που κάνει μια επιχείρηση τις κατατάσσουμε σε διάφορες κατηγορίες, που ονομάζονται επιχειρησιακές λειτουργίες).

²¹ **Βασική οικονομική αρχή:** επιδίωξη του καλύτερου δυνατού αποτελέσματος με τις μικρότερες δυνατές θυσίες (κόστος).

²² **Οικονομικά αγαθά ή προϊόντα:** αυτά τα οποία είναι αποτέλεσμα της παραγωγικής προσπάθειας του ανθρώπου. Όλα τα (οικονομικά) προϊόντα είναι αποτέλεσμα της παραγωγικής λειτουργίας, από μια καρφίτσα μέχρι ένα διαστημόπλοιο.

²³ Τέτοια μέσα είναι τα μηχανήματα, τα εργαλεία, τα κτίρια της επιχείρησης κλπ.

²⁴ **Π.χ.**: Μια επιχείρηση που παρασκευάζει μουστάρδες, σχεδίασε και πραγματοποίησε έρευνα σχετικά με τις ανάγκες των καταναλωτών για τέτοιου τύπου προϊόντα. Μέσω συμπλήρωσης ερωτηματολογίου, η έρευνα έδειξε ότι οι καταναλωτές ζητούσαν ένα νέο τύπο συσκευασίας του προϊόντος που να είναι πιο φιλικός προς το περιβάλλον. Οι ειδικοί της εταιρείας σχεδίασαν και κατασκεύασαν τη νέα συσκευασία. Το καινούριο προϊόν διαφημίστηκε μέσω της τηλεόρασης, του ραδιοφώνου και κάποιων περιοδικών. Στα σημεία πώλησης του έγινε δωρεάν δειγματισμός. Η διανομή του ξεκίνησε με τα μεταφορικά μέσα της επιχείρησης, στην εξωτερική επιφάνεια των οποίων απεικονίζονταν η νέα συσκευασία του προϊόντος.

²⁵ **Π.χ.**: Τρεις επιχειρηματίες δανείζονται από την τράπεζα χρήματα για να ιδρύσουν Εταιρεία παραγωγής αθλητικών ειδών. Τα χρήματα που δανείστηκαν μαζί με δικά τους, τα χρησιμοποιούν για την κατασκευή και τον εξοπλισμό εργοστασίου στη βιομηχανική περιοχή του Βόλου. Αρχίζει η παραγωγή και η πώληση αθλητικών ειδών, το λογιστήριο καταγράφει κάθε συναλλαγή, το ταμείο πραγματοποιεί τις εισπράξεις και τις πληρωμές και η διεύθυνση οικονομικού αποφασίζει για τις επενδύσεις της εταιρείας. Το λογιστήριο και το νομικό τμήμα της επιχείρησης αναλαμβάνουν τη διεκπεραίωση των νομικών και φορολογικών υποχρεώσεων της επιχείρησης. (π.χ. θεώρηση βιβλίων και στοιχείων, πληρωμή Φ.Π.Α. κάθε μήνα, πληρωμή ασφαλιστικών εισφορών, συμπλήρωση συγκεντρωτικών τιμολογίων πελατών – προμηθευτών, φορολογική δήλωση μια φορά το χρόνο στις ημερομηνίες που προβλέπονται, κλπ.). Στο τέλος κάθε μήνα οι διευθυντές των τμημάτων ζητούν την οικονομική κατάσταση της εταιρείας για να δουν αν οι στόχοι τους πραγματοποιήθηκαν.

²⁶ **Π.χ.**: Επιχείρηση που κατασκευάζει καλοριφέρ θέλει να αγοράσει ένα μεταχειρισμένο φωτοτυπικό μηχάνημα. Ο υπεύθυνος προμηθειών ερευνά τις τιμές, αγοράζει το φωτοτυπικό μηχάνημα και αποθηκεύει τα ανταλλακτικά του, στον ειδικό χώρο που έχει η επιχείρηση για την αποθήκευση ανταλλακτικών κάθε είδους μηχανήματος που διαθέτει. Παρακολουθεί ηλεκτρονικά τα αποθέματα και αν διαπιστώσει ότι λιγοστεύουν αγοράζει καινούρια, ώστε να μπορεί η επιχείρηση να δουλεύει συνέχεια χωρίς καθυστερήσεις.

²⁷ Οι πληροφορίες αυτές αναφέρονται σε όλες τις λειτουργίες της επιχείρησης και μπορεί να αφορούν:

1. την άποψη του περιβάλλοντος για το προϊόν της επιχείρησης καθώς και για την ίδια.
2. τις απειλές που θα αντιμετωπίσει μια επιχείρηση, π.χ. η δημιουργία ενός νέου προϊόντος από ανταγωνίστρια εταιρεία.
3. τις ευκαιρίες που μπορεί να βρει.
4. τους περιορισμούς που μπορεί να αντιμετωπίσει μια επιχείρηση, νομικούς, πολιτικούς ή θρησκευτικούς, κλπ.

²⁸ **Π.χ.** Μεγάλη εταιρεία παραγωγής αυτοκινήτων παρουσιάζει την πρόσφατη πιστοποίηση της, σχετικά με το σύστημα διαχείρισης περιβάλλοντος, με το διεθνές πρότυπο ISO 14001. Η εταιρεία με την εθελοντική εμπλοκή των στελεχών και των οικογενειών τους, συμμετέχει στο καθαρισμό παραλίας της Αττικής, στο πλαίσιο Παμμεσογειακής Εκστρατείας καθαρισμού, όπου ο εθνικός συντονιστής είναι το δίκτυο Μεσόγειος SOS. Τα τελευταία πέντε χρόνια υποστηρίζει το πρόγραμμα του μη κερδοσκοπικού οργανισμού ECOCITY, συμμετέχοντας σε μια εκστρατεία που στοχεύει στην ευαισθητοποίηση των μαθητών, της κοινωνίας, και των πολιτών για μια καλύτερη και πιο ανθρώπινη διαβίωση στις πόλεις. Δημοσιεύει σε εφημερίδες άρθρα σχετικά με την οικολογική της ευαισθησία, και τις δράσεις της.

²⁹ **Περιβάλλον της επιχείρησης:** οτιδήποτε βρίσκεται είτε εντός είτε εκτός της επιχείρησης και την επηρεάζει σε οποιοδήποτε βαθμό.

³⁰ **Δεν εννοούμε το οικονομικό περιβάλλον με τον όρο οικονομικοί παράγοντες**

Ο όρος αυτός χρησιμοποιείται με την έννοια της οικονομικής συναλλαγής, δηλαδή η επιχείρηση έχει οικονομικές συναλλαγές με διάφορες ομάδες ανθρώπων και τελικά τα χρήματα που πληρώνει και εισπράττει αποτελούν το σπουδαιότερο παράγοντα επιβίωσης της επιχείρησης.

³¹ Το **γενικό περιβάλλον** είναι αφηρημένες έννοιες, οι οποίες επηρεάζουν όλες τις επιχειρήσεις και έμμεσα την επιχείρηση που μελετάμε. Το **ειδικό περιβάλλον** είναι ομάδες ανθρώπων με τις οποίες η επιχείρηση που μελετάμε έχει οικονομικές συναλλαγές, γι' αυτό και την επηρεάζει άμεσα.

³² **Πληθωρισμός:** το φαινόμενο της συνεχόμενης αύξησης των τιμών. Ο **ρυθμός πληθωρισμού** εκφράζεται ως ποσοστό και μας δείχνει την ποσοστιαία μεταβολή του επιπέδου των τιμών σε μια ορισμένη χρονική περίοδο (συνήθως ένα έτος).

³³ Οι δείκτες οι σχετικοί με την απασχόληση συνήθως μας δίνονται ως ποσοστό ανεργίας

$$\text{Ποσοστό ανεργίας} = \frac{\text{Αριθμός ανέργων}}{\text{εργατικό δυναμικό}} \times 100$$

³⁴ Στην πραγματικότητα δεν υπάρχει ακόμα τέτοιου είδους κώδικας, αλλά είναι ανάγκη να υπάρξει.

³⁵ **Στόχος:** είναι το αποτέλεσμα το οποίο επιθυμεί να πετύχει η επιχείρηση, ώστε να ανταποκριθεί στην αποστολή της και μέσω αυτής να εκπληρώσει τον προορισμό της.

Δεν υπάρχει επιχείρηση ή οργανισμός χωρίς προορισμό και στόχους.

Προορισμός: ο λόγος δημιουργίας και ύπαρξης κάθε επιχείρησης ή οργανισμού είναι η εκπλήρωση του προορισμού της (π.χ. μεγιστοποίηση του κέρδους).

Αποστολή: είναι ο δρόμος μέσω του οποίου κάθε επιχείρηση επιλέγει να εκπληρώσει τον προορισμό της (π.χ. η αποστολή ενός ιδιωτικού σχολείου είναι η παροχή εκπαιδευτικών υπηρεσιών).

³⁶ Ο κύκλος εργασιών είναι τα έσοδα (τιμή x ποσότητα αγαθών ή υπηρεσιών) που πουλήθηκαν σε ένα έτος.

³⁷ Π.χ. σε μια ποδοσφαιρική ομάδα μπορεί οι μέτοχοι να επιθυμούν αύξηση των κερδών και των μερισμάτων, η τεχνική ηγεσία της ομάδας ακριβές μεταγραφές ποδοσφαιριστών, οι ποδοσφαιριστές μεγαλύτερο και καλύτερα εξοπλισμένο γήπεδο και οι φίλαθλοι φτηνό εισιτήριο, «ακριβούς» ποδοσφαιριστές και πιο μεγάλο γήπεδο.

38

$$\text{γενική σχέση: Αποδοτικότητα} = \frac{\text{ΕΚΡΟΗ (ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ)}}{\text{ΕΙΣΡΟΕΣ (ΘΥΣΙΕΣ, ΚΟΣΤΟΣ)}}$$

39

Γενικοί δείκτες αποδοτικότητας:

$$1. \text{ Παραγωγικότητα} = \frac{\text{παραχθέντα αγαθά (υπηρεσίες ή προϊόντα)}}{\text{παραγωγικά μέσα που χρησιμοποιήθηκαν}}$$

π.χ. ένας αγρότης καλλιέργησε 20 στρέμματα σταριού και παρήγαγε 10.000 κιλά σιτάρι,

$$\text{παραγωγικότητα γης} = \frac{10.000 \text{ κιλά σιτάρι}}{20 \text{ στρέμματα}} = 500 \text{ κιλά το στρέμμα}$$

$$1\alpha. \text{ Παραγωγικότητα εργασίας} = \frac{\text{ποσότητα παραγωγής}}{\text{αριθμός εργαζομένων ή ώρες εργασίας}}$$

π.χ. μια επιχείρηση το Μάρτιο παρήγαγε 14.000 μονάδες προϊόντος χρησιμοποιώντας 10 εργάτες.

$$\text{παραγωγικότητα εργασίας (Μαρτίου)} = \frac{14.000 \text{ μονάδες προϊόντος}}{10 \text{ εργάτες}} = 1.400 \text{ μονάδες προϊόντος ανά εργάτη}$$

40

$$\text{Οικονομική αποδοτικότητα} = \frac{\text{Καθαρό κέρδος ή ζημία}}{\text{Χρησιμοποιηθέντα κεφάλαια}}$$

π.χ. μια εταιρεία χρησιμοποίησε το 2008 κεφάλαια ύψους 2.000.000 ευρώ και αποκόμισε κέρδη ύψους 500.000 ευρώ.

$$\text{Οικονομική αποδοτικότητα (2008)} = \frac{500.000 \text{ ευρώ}}{2.000.000 \text{ ευρώ}} = 0,25 \text{ ή } 25\%$$